

STANISŁAW EWERTOWSKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Kpr. Stanisław Ewertowski, ur. 16 kwietnia 1905 r., Rogów wielkopolski, pow. Oborniki poznańskie, zawód: tokarz w metalu, praca na PKP jako pomocnik maszynisty od 1929 do 1939 r. aż do rozpoczęcia wojny; 11 Batalion Saperów Kolejowych.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Powołany do armii zostałem na wojnę 29 września [sic!] do artylerii przeciwlotniczej w Grodnie. Po dostaniu się do niewoli w Brodach byłem jako jeniec.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Przebywałem w obozach: Hołownica, Korzec, Płoskirów, Jarmolińce.

4. Opis obozu, więzienia:

Pracowałem najpierw jakiś czas jako monter, później jako kucharz. Traktowanie było czasem bardzo złe, a czasem nawet bili i kopali. Budynki, w których mieszkałem, były złe – zimne, brudne, przemakały i wszy się w nich załęgły.

5. Życie w obozie, więzieniu:

Życie w obozie [było] ciężkie. Wyginali na roboty chorych, którzy czasem wyszli za bramę i tam umierali. Życie koleżeńskie było bardzo dobre i [jego] poziom bardzo wysoki.

6. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Stosunek władz ZSRR do Polaków był bardzo brzydki i nachalny. Sposób badania był ordynarny. [Byliśmy] bici w twarz i kopani.

7. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska względna. Śmiertelność średnia.

8. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z rodziną była słaba. Przez cały czas otrzymałem tylko cztery listy i sześć kart odkrytych.

9. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zostaliśmy zwolnieni z łagrów w Starobielsku i tam zaraz wstąpiłem do armii, stamtąd transportowany [byłem] do Tocka [Tockoje].